TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2004. gada 14. oktobrī *

Lieta C-173/02

par prasību atcelt tiesību aktu atbilstoši EKL 230. pantam,

ko 2002. gada 13. maijā cēla

Spānijas Karaliste, ko pārstāv S. Ortiss Vāmonde [*S. Ortiz Vaamonde*], pārstāvis, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko pārstāv H. L. Buendija Sjerra [*J. L. Buendía Sierra*], pārstāvis, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — spāņu.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*] (referents), tiesneši A. Ross [*A. Rosas*] un S. fon Bārs [*S. von Bahr*],

ģenerāladvokāts F. Dž. Džeikobss [*F. G. Jacobs*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 22. janvārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasību Spānijas Karaliste lūdz atcelt Komisijas 2002. gada 12. marta Lēmumu 2002/411/EK par valsts atbalstu, ko Spānija ir sniegusi govs piena ražotājiem, kas tiek uzskatīti par prioritāriem ražotājiem (dokuments attiecas uz EEZ) (paziņots ar dokumentu Nr. C (2002) 905) (OV L 144, 49. lpp.) (turpmāk tekstā — "Apstrīdētais lēmums").

Atbilstošās tiesību normas

2 Saskaņā ar EKL 36. pantu:

"Šī Līguma nodaļa par konkurenci attiecas uz lauksaimniecības produktu ražošanu un tirdzniecību tikai tiktāl, ciktāl to noteikusi Padome [..]."

3 Padomes 1968. gada 27. jūnija Regulas (EEK) Nr. 804/68 par piena un piena produktu tirgus kopīgo organizāciju (OV L 148, 13. lpp.) 23. pants noteic:

"Ja vien šajā regulā nav paredzēts citādi, Līguma 92. līdz 94. pantu (tagadējais 87., 88. un 89. pants) piemēro 1. pantā uzskaitīto produktu ražošanai un tirdzniecībai."

4 Padomes 1992. gada 28. decembra Regulas (EEK) Nr. 3950/92, ar ko ievieš papildmaksājumus piena un piena produktu nozarē (OV L 405, 1. lpp.), 5. pants noteic:

"Nepārsniedzot 3. pantā minētos daudzumus, dalībvalsts visu individuālo salīdzināmo daudzumu vispārējas samazināšanas rezultātā var papildināt valsts rezervi, lai piešķirtu papildu vai īpašos daudzumus ražotājiem, kurus nosaka saskaņā ar objektīviem kritērijiem, kam piekritusi Komisija.

Neskarot 6. panta 1. punktu, salīdzināmos daudzumus, kas pieejami ražotājiem, kuri vienā no divpadsmit mēnešu laikposmiem nav laiduši tirgū pienu vai citus piena produktus, pievieno valsts rezervei, un tos var piešķirt atkārtoti saskaņā ar šā panta pirmo daļu. Ja ražotājs atsāk piena vai citu piena produktu ražošanu dalībvalsts noteiktā laikā, viņam ne vēlāk kā 1. aprīlī pēc pieteikuma iesniegšanas saskaņā ar 4. panta 1. punktu piešķir salīdzināmo daudzumu."

5 Saskaņā ar Regulas Nr. 3950/92 priekšpēdējo apsvērumu nolūkā turpināt piena ražošanas pārstrukturēšanu un vides uzlabošanu ir jāatļauj dalībvalstīm turpināt īstenot pārstrukturēšanas valsts programmas, kā arī radīt iespējas zināmai salīdzināmo daudzumu mobilitātei konkrētā ģeogrāfiskā zonā, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem.

6 Šajā sakarā Regulas Nr. 3950/92 8. pants precizē:

"Lai pabeigtu piena ražošanas pārstrukturēšanu valsts, reģionālā vai savākšanas zonas līmenī, vai nolūkā uzlabot vides stāvokli, dalībvalstis var veikt vienu vai vairākas no šādām darbībām saskaņā ar sīki izstrādātiem noteikumiem, kurus tās paredz, ņemot vērā pušu likumīgās intereses:

— piešķirt kompensāciju, veicot vienu vai vairākus gada maksājumus ražotājiem, kas apņemas galīgi vai daļēji izbeigt piena ražošanu un šādi atbrīvotos salīdzināmos daudzumus nodot valsts rezervē;

— pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, paredzēt nosacījumus, ar kādiem kompetentā iestāde vai šīs iestādes nozīmēta struktūra 12 mēnešu laikposma sākumā par samaksu var pārdalot piešķirt ražotājiem salīdzināmos daudzumus, ko iepriekšējā divpadsmit mēnešu laikposma beigās ir galīgi atbrīvojuši citi ražotāji, pretī saņemot tādu kompensāciju vienā vai vairākos gada maksājumos, kuru apjoms ir vienāds ar iepriekšminēto samaksu;

[..]."

Faktiskie apstākļi, Apstrīdētais lēmums un Tiesas process

7 1998./1999. piena gada laikā Astūrijas apgabala (Spānija) autonomās kopienas kompetentās iestādes sniedza atbalstu piena kvotu iegādei (turpmāk tekstā — "apstrīdētais atbalsts"). Šī atbalsta mērķis saskaņā ar Karaļa 1991. gada 30. decembra dekrētu Nr. 1888/91 (*VOV [BOE]* Nr. 2, 1992. gada 2. janvāris, 84. lpp.) bija atvieglot salīdzināmo daudzumu iegādi konkrētiem piena ražotājiem, kurus uzskatīja par prioritāriem salīdzinājumā ar citiem ražotājiem.

8 Sakarā ar sūdzību par šo atbalstu Komisija 2002. gada 12. martā pieņēma Apstrīdēto lēmumu, saskaņā ar kuru tā aizliedza atbalstu, pamatojoties uz to, ka tas bija nesaderīgs ar kopējo tirgu. Saskaņā ar Apstrīdēto lēmumu, pirmkārt, apstrīdētais atbalsts nebija atļauts saskaņā ar Regulas Nr. 3950/92 noteikumiem un, otrkārt, EKL 87. panta 2. un 3. punkts nebija piemērojami.

9 Savā prasībā par lēmuma atcelšanu Spānijas Karaliste lūdz Tiesu atcelt Apstrīdēto lēmumu un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

10 Komisija lūdz Tiesu noraidīt prasību kā nepamatotu un piespriest Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par prasību

11 Savas prasības atbalstam Spānijas valdība norāda uz diviem pamatiem.

Pirmais pamats

Lietas dalībnieku argumenti

12 Kā savu pirmo pamatu Spānijas valdība vēlas norādīt to, ka Apstrīdētais lēmums ir pretrunā Regulai Nr. 3950/92, jo tas aizliedz atbalstu, kas atbilst minētās Regulas mērķiem, kā arī Kopienu tiesību normām un pamatprincipiem.

13 Lai noteiktu atbalsta saderīgumu ar Regulu Nr. 3950/92, nav jākonstatē, ka Regula to tieši atļauj. Pietiek pierādīt, ka tas atbilst šīs Regulas pamatā esošajiem mērķiem un ka atbalsts nepārkāpj nevienu citu tiesību normu, ne arī kādu no Kopienu tiesību pamatprincipiem (1979. gada 26. jūnija spriedums lietā 177/78 *Pigs and Bacon*, *Recueil*, 2161. lpp., 14. punkts; 1988. gada 23. februāra spriedums lietā 216/84 Komisija/Francija, *Recueil*, 793. lpp., 18. un 19. punkts; 1988. gada 14. jūlija spriedums lietā 90/86 *Zoni*, *Recueil*, 4285. lpp., 26. punkts, un 1990. gada 6. novembra spriedums lietā C-86/89 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-3891. lpp., 19. punkts). Apstrīdētais atbalsts atbilst šīm prasībām.

14 Jebkurā gadījumā dalībvalstīm esot rīcības brīvība, kas tām ļauj papildināt šīs Regulas 8. pantā norādītās iespējas.

15 Komisija iebilst, uzskatot, ka Tiesas judikatūrā tā nesaskata neko, kas varētu apstiprināt Spānijas valdības teikto, atbilstoši kam apstrīdētais atbalsts ir saderīgs ar Regulu Nr. 3950/92, pat ja tajā tas tieši nav paredzēts.

Tiesas vērtējums

16 Kā norādīts iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Francija 18. punktā, piena produkti ir pakļauti tirgus kopīgai organizācijai.

17 Attiecībā uz atbalstu šajā sektorā no Regulas Nr. 804/68 23. panta, sasaistot to ar EKL 36. pantu, izriet, ka EKL 87. panta, EKL 88. panta un EKL 89. panta normas ir piemērojamas piena produktu ražošanai un tirdzniecībai tikai tiktāl, cik to paredz Regula, kas izveido tirgus kopīgo organizāciju.

18 Šajā sakarā Regula Nr. 3950/02, it sevišķi tās 5. un 8. pants, nosaka, ka dalībvalstis ar zināmiem nosacījumiem var piena produktu ražotājiem piešķirt atbalstu.

19 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, tiklīdz Kopiena ir izveidojusi tirgus kopīgo organizāciju noteiktā sektorā, Kopienas pienākums ir meklēt risinājumus problēmām, kas rodas kopējās lauksamniecības politikas jomā. Tādējādi dalībvalstīm ir jāatturas no jebkādu vienpusēju pasākumu pieņemšanas šajā jomā, pat ja tie pēc būtības var atbalstīt Kopienu kopējo politiku (skat. iepriekš minētos spriedumus lietās Komisija/Francija, 18. punkts; Itālija/Komisija, 19. punkts, un *Zoni*, 26. punkts).

20 Piena produktu tirgus kopīgās organizācijas ietvaros likumīgi ir tikai tie valsts atbalsti, ko tieši atļauj Regula Nr. 3950/92, sevišķi tās 5. un 8. pants.

21 Šajā sakarā Spānijas valdības arguments, saskaņā ar kuru no 2002. gada 20. jūnija sprieduma lietā *Mulligan* u.c. (C-313/99, *Recueil*, I-5719. lpp.) izrietēja, ka nav nepieciešams, lai atbalsts ir tieši atļauts Regulā Nr. 3950/92, nav atbalstāms. Kā pamatoti uzsver ģenerāladvokāts savu secinājumu 40. punktā, šajā lietā Tiesa atzina, ka attiecīgie Īrijas noteikumi bija likumīgi tikai tāpēc, ka tie ietilpa tādu pasākumu jomā, uz kuriem attiecas Regulas Nr. 3950/92 7. panta 1. punktā atļautie pasākumi (skat. iepriekšminēto spriedumu lietā *Mulligan* u.c., 29. punkts).

22 Šajā lietā apstrīdētais atbalsts, kas sastāv no procentu likmes samazināšanas attiecībā uz aizdevumiem nolūkā iegūt salīdzināmos daudzumus pie citiem ražotājiem, nav tieši atļauts ne ar Regulas Nr. 3950/92 5. pantu, ne ar tās 8. pantu.

23 Salīdzināmie daudzumi, uz kuru iegādi ir vērsts atbalsts, nenāk no valsts rezerves, tie netiek labprātīgi atbrīvoti sakarā ar kopējo individuālo salīdzināmo daudzumu lineāro redukciju un neatbilst salīdzināmajiem daudzumiem, ko izmanto ražotāji, kuri netirgo piena vai citus produktus 12 mēnešu periodā atbilstoši Regulas Nr. 3950/92 5. pantam.

24 Turklāt apstrīdētais atbalsts ir aizdevuma procentu samazinājums, kas nav kompensācija Regulas Nr. 3950/92 8. panta pirmā ievilkuma izpratnē.

25 Visbeidzot, uz šo atbalstu nav attiecināms 8. panta otrais ievilkums, jo salīdzināmie daudzumi, uz kuru iegādi tas ir vērsts, nenāk no valsts rezerves.

26 Turklāt, kā tas ir pareizi norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 44. punktā, atsaukšanās uz Regulas Nr. 3950/92 8. panta "vienu vai vairākām sekojošām normām" atļauj dalībvalstīm pieņemt savrupus vai kopīgus vienu vai vairākus tajā uzskaitītos pasākumus, bet nepilnvaro tās paredzēt jauna veida normas šajā sakarā. Tāpat "kārtībai", ko dalībvalstis var pieņemt, ir jāīsteno viens vai vairāki iepriekš minētie pasākumi.

27 No šiem apsvērumiem izriet, ka pirmais pamats ir noraidāms.

Par otro pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

28 Atsaucoties uz otro pamatu, Spānijas valdība uzskata, ka Apstrīdētais lēmums ir pretrunā Regulai Nr. 3950/92, jo tas aizliedz atbalstu, kura rezultāts nav piena un piena produktu tirgus darbības noteikumu izkropļojums.

29 Kā uzskata Spānijas valdība, atbalsts, kas neizkropļo piena tirgus darbības noteikumus, ir saderīgs ar kopējo tirgu un līdz ar to nevar tikt aizliegts.

30 Gadījumā, ja Tiesa nolemtu, ka Regula Nr. 3950/92 nekavē veikt citus restrukturizācijas pasākumus, kas nav tajā tieši noteiktie, Komisija uzskata, ka apstrīdētais atbalsts varētu radīt ievērojamu tirgus izkropļojumu un tādējādi tas nav saderīgs ar tirgus kopējo tiesisko regulējumu.

Tiesas vērtējums

31 Kā ir norādīts šī sprieduma 20. punktā, tikai atbalsts, ko tieši atļauj Regula Nr. 3950/92, ir likumīgs. Šāda likumība nav atkarīga no iespējamām sekām, ko šāds atbalsts varētu atstāt uz piena un piena produktu tirgus darbību. Tādējādi, ja atbalsts nav tieši atļauts ar iepriekš minēto regulu, tas ir nelikumīgs, pat ja tas neizkropļo iepriekš minētā tirgus darbību.

32 Šajā lietā Regula Nr. 3950/92 tieši neatļauj apstrīdēto atbalstu.

33 No tā izriet, ka otrais pamats ir noraidāms.

34 No visiem šiem apsvērumiem izriet, ka prasība ir noraidāma.

Par tiesāšanās izdevumiem

35 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) Spānijas Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]